

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА
ТА АРХІТЕКТУРИ**

Кафедра менеджменту і маркетингу

Методичні рекомендації

щодо виконання та захисту дипломної роботи

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальності – 075 «Маркетинг»

освітнього ступеню «Бакалавр»

Одеса - 2019

„ЗАТВЕРДЖЕНО”

вченою радою Навчально-наукового
інституту бізнесу та інформаційних технологій
Протокол № 7 від 11 березня 2019 р.

Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри менеджменту і маркетингу (протокол № 6 від 31 січня 2019 р.)

Розробники:

Сахацький Микола Павлович, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту і маркетингу;

Ковтун Олеся Володимирівна, інженер кафедри менеджменту і маркетингу;

Сахацький Павло Миколайович, приватний підприємець.

Рецензенти:

д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту ОДАУ Запша Галина Миколаївна;

к.е.н., доцент, кафедри менеджменту і маркетингу ОДАБА Захарченко О.В.

Методичні рекомендації складено відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеню «Бакалавр» спеціальності – 075 «Маркетинг».

Відповідальна за випуск – Ажаман І.А. – завідувач кафедри менеджменту і маркетингу, доктор економічних наук, доцент.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
1. Вимоги до виконання дипломної роботи бакалавра	6
2. Вибір теми дипломної роботи та розкриття основних складових її змісту.....	7
3. Методи дослідження	12
4. Вимоги до оформлення дипломної роботи	17
5. Захист та оцінка дипломної роботи.....	20
Список використаних джерел.....	24
Додаток А Титульний лист.....	26
Додаток Б Зразок оформлення першої сторінки до дипломної роботи	27
Додаток В Завдання до дипломної роботи	28
Додаток Г Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел.....	30

ВСТУП

Актуальність розробки методичних рекомендацій щодо виконання та захисту дипломної роботи галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності – 075 «Маркетинг» освітнього ступеню «Бакалавр» зумовлена низкою чинників, до числа основних з яких слід віднести: по-перше, важливість використання маркетингових інструментів в досягненні соціально-економічних цілей господарюючих суб'єктів; по-друге, необхідність підвищення економічної ефективності підприємств за рахунок приведення у відповідність до попиту споживачів масштабів та форматів виробничо-господарської діяльності; по-третє перспективність узгодження інтересів виробників, споживачів, суспільства та довкілля; по-четверте, посилення конкуренції на внутрішньому та світовому ринках в світлі економічної глобалізації та світової регіоналізації; по-п'яте, нагальність покращення життя людей завдяки задоволенню виявлених та сформованих потреб, що є людиноцентриською стратегічною ціллю України. Розв'язання наведених проблем потребує від маркетологів вміння на практиці використовувати набуті знання з маркетингових дисциплін, що проявляється через виконання дипломної роботи.

Методичні рекомендації розроблені у відповідності до вимог галузевої компоненти стандартів вищої освіти з підготовки фахівців освітнього ступеню «Бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності – 075 «Маркетинг», призначені для надання допомоги випускникам у виконанні дипломної роботи згідно чинних стандартів України і містять основні вимоги до змісту та оформлення бакалаврської роботи, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Самостійна атестаційна письмова робота, що виконується випускником, є складовою державної атестації, підсумковою дослідницькою роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння фахівцем освітнього ступеню «Бакалавр» теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за спеціальністю «Маркетинг».

Загалом, виконання і захист дипломної роботи є завершальним етапом навчання та формою державної атестації випускника Одеської державної академії будівництва та архітектури, що показує рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, підтверджує здатність до самостійної роботи щодо розв'язання конкретних практичних завдань на основі здобутих протягом навчання знань відповідно до об'єкта дослідження.

У методичних рекомендаціях представлено основні вимоги до організації завершального етапу навчання бакалаврів вищих навчальних закладів – підготовки і захисту випускної роботи бакалавра: вимоги до виконання дипломної роботи бакалавра; вибір теми дипломної роботи та розкриття основних складових її змісту; методи дослідження; вимоги до оформлення дипломної роботи; захист та оцінка дипломної роботи.

Методичні рекомендації розраховані на випускників бакалаврів, а також на викладачів, які здійснюють керівництво виконанням дипломних робіт.

1. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

1.1. Виклад змісту кожного питання дипломної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим, пояснювальним і науково аргументованим. Дипломна робота повинна відповідати таким вимогам:

- включати системний теоретичний огляд наукових підходів щодо предмета дослідження з відповідними узагальненнями;
- відображати результати особисто проведеного комплексного аналізу прикладних проблем відповідно до об'єкту дослідження;
- обґрунтовувати пропозиції щодо вдосконалення діяльності господарюючого суб'єкта (господарюючих суб'єктів) відповідно до предмета дослідження;
- бути належно оформленою і мати усі необхідні супровідні документи.

1.2. Дипломна робота виконується на матеріалах реальних об'єктів - підприємств будь-якої форми власності та їх об'єднань, установ і організацій, які, як правило, є юридичними особами і мають самостійну звітність.

1.3. Тема дипломної роботи має відображати проблематику функціональних напрямів маркетингової діяльності і основних виробничо-збутових завдань, опрацювання яких віддзеркалює професійні компетентності бакалавра з маркетингу.

1.4. Зміст дипломної роботи повинен відповідати завданням, виконання яких забезпечує досягнення поставленої мети щодо розв'язання існуючої науково прикладної проблеми досліджуваного об'єкту, згідно вибраної теми.

1.5. За структурою дипломна робота складається із вступу (2-3 сторінки), основної частини, що містить теоретичний (12-18 с.) та аналітико-рекомендаційний (43-54 с.) розділи, а також висновків (3-5 с.), списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дипломної роботи бакалавра повинен містити 2,7 - 3,6 авторських аркушів (60-80 сторінок). Допускається

відхилення в межах $\pm 10\%$ від загального обсягу. При цьому список використаних джерел та додатки до загального обсягу не зараховуються.

1.6. Дипломна робота бакалавра має продемонструвати вміння:

- працювати з інформаційними джерелами (законодавчою і нормативною базами, науковою спеціальною літературою, у т.ч. іноземними мовами, матеріалами глобальних інформаційних мереж, даними статистичної і фінансової звітності);
- логічно та аргументовано викладати матеріал;
- коректно використовувати наукові методи для аналізу проблем та обґрунтування рішень з предмета професійної діяльності;
- опанувати сучасні методи наукового дослідження;
- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і рекомендацій з предмета дослідження;
- робити висновки.

Основні етапи підготування та виконання дипломної роботи:

- вибір та затвердження теми;
- складання та затвердження завдання на дипломну роботу;
- проведення досліджень;
- опрацювання та викладення результатів досліджень;
- оформлення дипломної роботи;
- попередній захист дипломної роботи на випусковій кафедрі та допуск її до захисту у екзаменаційній комісії;
- зовнішнє рецензування дипломної роботи;
- захист дипломної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

2.ВИБІР ТЕМИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ТА РОЗКРИТТЯ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЇЇ ЗМІСТУ

Критерієм вибору теми дипломної роботи є її актуальність, яка показує важливість дослідження на даний момент реально існуючої проблеми

маркетингової діяльності ринкових суб'єктів певного сектору економіки. При формулюванні теми дипломної роботи варто виходити з того, що вона має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити.

Теми дипломних робіт мають виконуватися відповідно основним напрямом науково-дослідної роботи випускової кафедри та віддзеркалювати сучасні досягнення економічної наукової думки предметно маркетингової діяльності господарюючих суб'єктів. Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

Наказом ректора Одеської державної академії будівництва та архітектури затверджується закріплення за виконавцем теми дипломної роботи, призначення наукового керівника та консультантів (у разі потреби).

Дипломна робота складається із: титульної сторінки; першої сторінки; завдання до виконання дипломної роботи, що включає календарний план її виконання; резюме (анотація) українською та іноземною мовами); переліку умовних позначень (за наявності в роботі специфічної термінології та використанні маловідомих скорочень, нових символів, позначень тощо; змісту; вступу; теоретичного розділу; аналітико-рекомендаційного розділу; висновків; списку використаних джерел; додатків. Кожна із названих складових, в тому числі розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

Титул дипломної роботи оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог вищого навчального закладу за зразком, що наводиться в додатку А.

Зразок оформлення *першої сторінки* дипломної роботи наводиться в додатку Б.

Завдання на дипломну роботу містить розгорнутий зміст (план) роботи, календарний графік виконання роботи. Завдання затверджується керівником дипломної роботи та завідувачем випускової кафедри. Зразок оформлення завдання до дипломної роботи наводиться в додатку В.

У резюме (анотації) мають бути стисло представлені основні результати бакалаврської роботи, де наводяться:

- бібліографічні дані (назва навчального закладу, прізвище, ім'я та по

батькові студента, інститут (факультет), група, назва роботи, освітній ступінь, спеціальність, прізвище, ініціали, вчене звання та науковий ступінь наукового керівника;

- обсяг роботи (кількість розділів, сторінок, таблиць та рисунків);
- зміст розділів (коротка характеристика розділів роботи);
- підсумки роботи (висновки).

Наприкінці резюме наводять ключові слова.

Бібліографічні дані, назва бакалаврської роботи та ключові слова мають бути наведені як українською, так і англійською мовами.

Обсяг авторського резюме повинен становити 1500 – 1800 знаків з пробілами (1 сторінка тексту). Резюме має бути прошитим з роботою після титульної сторінки та завдання.

Зміст дипломної роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Зміст включає: вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки.

У *вступі* дипломної роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження у відповідній галузі; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета і завдання; формулюється об'єкт і предмет дослідження; вказуються методи наукових досліджень та їх інформаційне забезпечення; практична значущість для підприємства. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді обґрунтування необхідності проведення дослідження для підприємств відповідного сектора економіки та аналізу підходів до розв'язання проблеми науковців та практиків.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Об'єктом дослідження дипломної роботи може бути процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обрані для вивчення.

Предметом дослідження дипломної роботи є соціально-економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості або властивості. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методи дослідження – способи набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Необхідно перерахувати методи та інструменти, які будуть використані при проведенні досліджень для досягнення поставленої мети. У роботі можуть бути застосовані якісні та кількісні методи теоретичного й емпіричного дослідження: індукції і дедукції, аналізу і синтезу, узагальнень, формалізації, монографічний, абстрактно-логічний, розрахунково-конструктивні, економіко-статистичні, нормативний, балансовий, графічний, економіко-соціологічні, економіко-математичні та інші. При перерахунку методів необхідно вказувати відповідну конкретну задачу чи питання, для вирішення яких використовувався той чи інший метод дослідження.

Інформаційне забезпечення розкриває основні інформаційні джерела, на основі яких виконана дипломна робота. До них відносяться: науково-методична література за темою роботи, публікації в періодичних виданнях, звітність суб'єктів господарської діяльності, статистичні дані, нормативно-правова база, Інтернет, власні спостереження дипломника.

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств.

Основна частина дипломної роботи складається з розділів (теоретичний, аналітико-рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал — викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру.

У першому теоретичному розділі основної частини розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних

джерел з предмета дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, наведені підходи повинні мати певні елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних прикладних досліджень.

Для констатації та обґрунтування теоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, вітчизняних та зарубіжних джерелах, виданнях, у т.ч. з наукометричної бази.

У першому розділі також наводиться методичне забезпечення з вирішення завдань на основі формування інструментарію щодо оцінки стану та тенденцій розвитку маркетингової діяльності досліджуваного об'єкту, а також визначення факторів, що впливають на економічну результативність маркетингу.

У другому аналітико-рекомендаційному розділі студент, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, по-перше, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретних підприємств. Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції з усунення чи мінімізації виявлених негативних факторів впливу. Особливу увагу слід приділити обґрунтуванню використання інструментів Інтернет-маркетингу. Текст дипломної роботи слід підкріпити реальними документами підприємств, що наводяться у додатках. По-друге, надає конкретні обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення маркетингу та підвищення ефективності діяльності досліджуваних підприємств. У цьому розділі розкривають також зміст і результати власних досліджень, що мають практичне значення.

Ґрунтовність виконання аналітико-рекомендаційної частини забезпечується використанням економіко-математичних методів дослідження, сучасних інформаційних технологій, новітніх наукових досягнень, передового досвіду вітчизняних і зарубіжних підприємств тощо.

У висновках дипломної роботи підбиваються підсумки проведеного дослідження, наводяться одержані практичні результати, рекомендації щодо їх прикладного використання. Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи відповідно до поставлених завдань. Ґрунтовність зроблених пропозицій забезпечує апробація в практичній площині основних положень дослідження господарюючими суб'єктами та оприлюднення результатів дослідження на конференціях з презентацією науковому та широкому громадському загалу.

Обсяг висновків, як правило, повинен складати 3-5 сторінки.

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету.

Список використаних джерел формується автором роботи у порядку появи посилань у тексті. Список використаних джерел може містити від 20-и до 60-и пунктів, на кожне з яких у тексті роботи має бути посилання. Внесення до списку використаних джерел без посилання на них у тексті заборонено.

Бібліографічний опис списку використаних джерел у бакалаврській роботі оформляють з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел наведені в додатку Г.

У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції/положення/правила,

результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

При виконанні дипломної роботи доцільно використовувати систему методів дослідження, що включає всезагальні філософські методи, загальнонаукові методи та спеціальні (специфічні) методи. Всезагальні філософські методи дослідження формують: діалектичний метод, герменевтика та критичний метод. Загальнонаукові методи дослідження складають емпіричні (спостереження, порівняння, вимірювання, моделювання, експеримент, опитування, експертне оцінювання) та теоретичні (аксіоматичний, аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, формалізація, абстрагування) методи. Спеціальні методи дослідження – монографічний, економіко-статистичний, балансовий, розрахунково-конструктивний, нормативний, графічний, кожний з яких використовується залежно від поставленої дослідницької цілі.

Так, за дослідженнями академіка Андрійчука В.Г., монографічний метод використовується в науковому пізнанні, зокрема маркетинговому, для виявлення позитивних та негативних сторін розвитку певних явищ та процесів економічної природи, здійсненні їх кількісного та якісного оцінювання, на основі чого проводиться узагальнення одержаних результатів та розробка заходів, спрямованих на вирішення проблем досліджуваного об'єкту [1, с. 267-271].

Суть цього методу в економіці зводиться до всебічного аналізу і оцінювання економічного стану підприємств (виробничих підрозділів) з метою з'ясування факторів (причин), що зумовили сучасний рівень такого стану, а також виявлення чинників, що гальмують або несуть в собі приховані потенційні загрози для їх розвитку в майбутньому. За одержаними результатами розробляються рекомендації по зміцненню економіки

підприємства і підвищенню його конкурентоспроможності на ринку, в тому числі за рахунок маркетингових інструментів.

Такому монографічному дослідженню може бути піддане будь-яке підприємство:

- з високим рівнем економічного розвитку і виробництвом конкурентоспроможної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. Мета такого дослідження може бути двоєдиною: а) збереження і подальше посилення позиції підприємства на ринку та зміцнення фінансової стійкості, б) оформлення набутого передового виробничого і організаційно-господарського досвіду, досягнутих нових технологічних рішень, які в сукупності забезпечують вищу економічну вигоду підприємству, в єдиний цілісний документ — «ноу-хау» з метою його продажу іншим заінтересованим підприємствам для запровадження цього досвіду у себе на виробництві;

- із середнім (вище, нижче середнього) рівнем розвитку для розробки і прийняття організаційно-економічних рішень щодо подальшого зміцнення економіки;

- із важким економічним станом з метою з'ясування причин цього, прийняття кардинальних рішень для забезпечення прибутковості виробництва (наприклад, перепрофілювання виробництва, відмова від збиткових виробництв, відстрочка і (або) розстрочка платежів, удосконалення організаційної структури і структури управління, кадрові рішення тощо).

Крім того, монографічний метод дослідження може бути використаний у цілях, коли ставиться мета детально проаналізувати і здійснити оцінювання якогось одного виду діяльності підприємства чи певної галузі, чи певної ділянки роботи. Монографічному дослідженню може бути піддана і високоефективна галузь з метою забезпечення збереження і розвитку умов, що сприяли досягненню високих показників її функціонування. Не виключається також, що набутий досвід ефективного виробництва продукції такої галузі може бути оформлений в статус «ноу-хау».

Монографічному дослідженню може бути піддана і певна структурна організаційна одиниця підприємства – відокремлений підрозділ (філія, бригада). Мета полягає в тому, щоб проаналізувати причини відповідного стану підрозділу, виявити невикористані резерви і обґрунтувати заходи, спрямовані на поліпшення його функціонування.

Таким чином, монографічний метод виконує дві функції: перша, вихідна – здійснення аналізу і оцінювання економічного стану підприємства (окремого виду діяльності, галузі, виробничого підрозділу), з'ясування причин формування такого стану, виявлення негативних чинників впливу на нього і друга – розробка заходів по зміцненню економіки підприємства, підвищенню його конкурентоспроможності. Обидві функції рівноцінні за своєю значущістю. Перша функція є, діагностичною, бо без всебічного і об'єктивного з'ясування позитивних і негативних сторін в діяльності підприємства неможливо розробити достатньо дієві заходи по зміцненню його економіки, і навпаки, досконала діагностика не призведе до успіху без ефективного втілення в практику другої функції.

Для забезпечення виходу підприємства на вищий рівень конкурентоспроможності варто запозичати передовий досвід інших підприємств. Таке запозичення також базується на застосуванні монографічного методу. У ринковій економіці запозичення передового досвіду (успішної практики) трансформувалося в окремий напрям наукового пізнання – метод бенчмаркінгу. Він трактують як безперервний систематичний процес оцінки продукції, послуг або робочих процесів тих організацій, які загально визнано вважаються носіями самих передових методів роботи з метою самовдосконалення.

Бенчмаркінг передбачає вивчення не лише результатів діяльності передових організацій (продукції, послуг), а також, що надзвичайно важливо, й робочих процесів (бізнес-процесів), бо без їх знання неможливо буде зрозуміти, завдяки чому такі організації досягають успіхів. Метод бенчмаркінгу розглядається як спосіб пошуку і вивчення діяльності передових компаній та

впровадження їх успішної практики у власну діяльність. Коли йдеться про пошук передових компаній, то це не означає, що потрібно орієнтуватися лише на компанії-конкуренти, бо з практики відомо, що вдалі запозичення нерідко відбуваються завдяки використанню досвіду компаній, що мають зовсім інший виробничий профіль. Крім того, для вибору компанії-еталону потрібно чітко усвідомити, що саме у досліджуваному підприємстві вимагає істотних невідкладних змін [1, с. 267-271].

Якщо на дане питання існує обґрунтована відповідь, то тоді є змога цілеспрямовано відбирати для запозичення досвіду ту компанію, в якій цей сегмент діяльності відповідає найвищим вимогам. Із цього випливає, наскільки важливо всебічно дослідити стан розвитку досліджуваного підприємства, щоб зрозуміти його проблеми порівняно з компаніями такої ж сфери діяльності. В процесі запозичення досвіду важливо усвідомити, чому підприємство-еталон здійснює певну сферу діяльності чи бізнес-процес по іншому, як саме він це робить, які умови цьому сприяють, чи готове підприємство (його персонал, середній і вищий менеджмент) до змін, чи достатньо ресурсів (фінансових, матеріальних, інституціональних тощо) для їх здійснення.

На думку академіка Андрійчука В.Г., оскільки процес поліпшення діяльності підприємства нескінченний, то метод бенчмаркінгу – це системний безупинний пошук нових ефективних організаційно-економічних і техніко-технологічних рішень в діяльності ліпших підприємств з метою їх упровадження у досліджуваному підприємстві. Успішність такого запровадження досягається тоді, коли буде точно виявлена невідповідність між фактичною поточною діяльністю підприємства і ліпшою практикою і коли буде з'ясовано непросте питання: чому інші працюють значно ліпше? [1].

Запозичений досвід у будь-якій сфері діяльності підприємства вимагає творчого підходу до його практичного запровадження. Тут не допустиме сліпе копіювання, бо повністю ідентичних навіть однопрофільних підприємств не існує. Тому необхідна адаптація передової практики до умов конкретного підприємства, з урахуванням його стратегічних цілей, позиціонування на

ринку, сучасного фінансового стану, технічної озброєності, кадрового забезпечення, набутої маркетингової практики тощо.

Варто врахувати ту обставину, що внутрішній бенчмаркінг має вузьку сферу застосування, бо може здійснюватися в тих великих компаніях, які мають розгалужену організаційну структуру з підрозділами однопрофільного або наближеного за профілем виробничо-господарського спрямування. Досвід роботи ліпших за результатами діяльності підрозділів, може бути детально проаналізований і розповсюджений на інші підрозділи таких компаній. Перевага цього різновиду бенчмаркінгу – в повній доступності інформації, необхідної для аналізу, узагальнення і перенесення передового досвіду роботи одних структурних об'єктів компанії на інші.

Зовнішній бенчмаркінг відноситься до таких, що запозичається в інших господарюючих суб'єктах, які належать до тієї ж сфери діяльності, або тих, що функціонують в інших секторах економіки [1, с. 267-271]. Відповідні інструментарії поширюються на інші методи дослідження.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Бакалаврська робота оформляється згідно загальним вимогам до наукових робіт у відповідності до положень державного стандарту ДСТУ 3008-2015 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Текст бакалаврської роботи набирається на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкується за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва - не менше 25 мм, справа - не менше 10 мм, зверху і знизу — не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту — однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ»,

«СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової бакалаврської роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «*Перелік умовних позначень*». Перелік умовних позначень надається у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом, після завдання. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій — детальне розшифрування.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №.

Нумерація сторінок бакалаврської роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Першою сторінкою є перша сторінка, що входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу».

На титульному аркуші зазначають повну назву міністерства/відомства, вищого навчального закладу, назва інституту, назва кафедри; вказується, що це бакалаврська робота, тема роботи; дані про випускника – прізвище, ім'я та по батькові студента повністю, місто та рік подання бакалаврської роботи до захисту. Скорочення у назвах міністерства/відомства, вищого навчального закладу та теми дипломної роботи не допускаються.

Текст *основної частини* магістерської роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Складові бакалаврської роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ

ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга - номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Наприкінці бакалаврської роботи наводиться *список використаних джерел*. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Оформлення допоміжних матеріалів. Допоміжними матеріалами є: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), *формули, таблиці, додатки*.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, Рис. 1.2. — другий рисунок першого розділу. Номер, назва

ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді *таблиць*. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 - перша таблиця другого розділу.

Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Додатки оформлюються як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, ї, И, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка.

5. ЗАХИСТ ТА ОЦІНКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Державна атестація фахівця передбачає захист бакалаврської роботи, яка є підсумком навчання за спеціальністю.

До захисту бакалаврської роботи допускаються студенти, які успішно та повною мірою виконали навчальний план.

Бакалаврська робота подається науковому керівникові для перевірки у строки, визначені у завданні на виконання випускної роботи.

Науковий керівник надає відгук про бакалаврську роботу, у якому визначаються:

- обґрунтування актуальності наукового дослідження, зв'язок із темою наукових досліджень кафедри;
- коректність визначення мети і завдань, відповідність висновків завданням роботи;
- аналіз стану розробленості наукової теми;
- ґрунтованість вибору методології дослідження;
- практична спрямованість роботи;
- рівень наукової самостійності та оригінальності розробки теми;

- апробація результатів і висновків бакалаврської роботи (публікація чи написання статей, участь у наукових конференціях, впровадження в практику господарювання тощо);
- якість оформлення бакалаврської роботи;
- мова та стиль роботи;
- зауваження, рекомендації (за наявності).

Загальний висновок про відповідність бакалаврської роботи встановленим вимогам та можливість допуску до захисту на екзаменаційній комісії.

Бакалаврська робота обов'язково повинна мати відгук (рецензію) зовнішнього рецензента. Рецензентами можуть бути: фахівці-практики, науковці, викладачі вищих навчальних закладів тощо.

Під час рецензування бакалаврської роботи рекомендується вказувати:

- актуальність обраної теми;
- відповідність завданням;
- використання у роботі сучасних досягнень науки і техніки;
- використання у роботі комп'ютерних технологій;
- практичне значення роботи;
- якість оформлення роботи;
- зауваження та побажання.

Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендацій до захисту (рекомендовано або не рекомендовано) у екзаменаційній комісії. Робиться також загальний висновок стосовно рекомендованої оцінки роботи та надання авторові освітнього рівня «бакалавр».

В зовнішній рецензії вказуються прізвище та ініціали рецензента, його посада та місце роботи, які засвідчуються відповідною установою (підприємством) та печаткою.

Попередній захист бакалаврської роботи студент проходить на випусковій кафедрі за десять днів до початку роботи екзаменаційної комісії. Студенти, випускні роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

До захисту подається в твердій палітурці дипломна робота, складовими якої є: титульний аркуш; перша сторінка, завдання, календарний план; перелік умовних позначень (за необхідності); резюме (анотація); зміст; вступ; розділ 1, розділ 2, висновки; список використаних джерел; додатки.

До бакалаврської роботи додаються: (не переплітаються):

- висновок наукового керівника і кафедри;
- зовнішня рецензія;
- подання голові екзаменаційної комісії;
- заявка від керівництва підприємства на виконання дипломної роботи та довідка про впровадження результатів дослідження (за наявності);
- комплект ілюстративних матеріалів в роздрукованому вигляді і на електронних носіях для презентації.

Захист бакалаврської роботи відбувається прилюдно на засіданні екзаменаційної комісії, склад якої затверджується у встановленому порядку. Студент готує для виступу доповідь та ілюстративний матеріал до неї. Під час прилюдного захисту випускник доповідає і демонструє основні положення результатів дослідження, відповідає на запитання членів екзаменаційної комісії та інших присутніх фахівців на захисті.

Пояснювальну записку з електронною версією бакалаврської роботи на диску CD, кресленнями та паперовою версією слайдів здають в архів.

Секретар комісії протоколює процедуру захисту.

Загальні критерії оцінювання дипломної роботи. Автор бакалаврської роботи має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати економіко-статистичні, математичні та інші методи, проводити власні дослідження; володіння навичками узагальнення, формулювання висновків; вміння працювати з інформаційними джерелами, ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи до вирішення проблеми, що досліджується з маркетингової діяльності.

Критеріями оцінювання бакалаврської роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного підрозділу і

теми роботи в цілому;

- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В.Г. Основи наукових досліджень в агробізнесі: навч. посібник. – Київ: КНЕУ, 2018. – 491 с.
2. Економічні дослідження (методологія. інструментарій, організація, апробація): навч. посіб. / за ред.. А.А. Мазаракі. – 2-ге вид., допов. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 296 с.
3. Засоби діагностики якості вищої освіти магістра (ГСВОУ 8.03060101-12). Галузевий стандарт вищої освіти України. – К.:ЦПНМВ КНТЕУ, 2012. – 15 с.
4. Методичні рекомендації щодо написання та захисту магістерської роботи за спеціальністю 8.050201 „Менеджмент організацій” / Укладачі Н.Г. Ревенко, С.І.Тарасенко. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2011. – 56 с.
5. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки магістра за спеціальністю 8.03060101 –менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності) галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» ГСВОУ, затверджену наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.04.2011 № 366 зі змінами та доповненнями.
6. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014, № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cg>.
7. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі (ДСТУ 3582-97. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.library.gov.ua/images/files/5_DSTU_3582-97.pdf).

ДОДАТКИ

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

(назва інституту)

(назва кафедри)

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Одеса 20__ р.

Зразок

Додаток Б

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій

(назва інституту)

Менеджменту і маркетингу

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Ажаман І.А.

(підпис, прізвище та ініціали)

«03» вересня 2018 року

ДИПЛОМНА РОБОТА

Формування та розвиток управління маркетинговою діяльністю підприємства

(назва)

Виконав студент групи Гр. М-450_____

075 «Маркетинг»

(код та назва спеціальності)

Маркетинг

(освітньо-професійна (наукова) програма)

Іваненко Дмитро Васильович

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Керівник к.е.н., доцент_____

(науковий ступінь, вчене звання)

Степаненко О.В.

(прізвище та ініціали)

Одеса 2019р.

**ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ**

Інститут: _____

Кафедра: _____

Освітній рівень: бакалавр

Спеціальність: _____

Освітньо-професійна (наукова) програма: _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

„___” _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи _____

затверджена наказом ректора № _____ від «__» _____ 20__ року

2. Керівник роботи

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Термін подання студентом роботи до захисту _____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Розділ 1. _____

Розділ 2. _____

Розділ 3. _____

5.Календарний план виконання роботи

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	
Розділ 2.	
Розділ 3.	
Остаточне оформлення роботи	
Направлення роботи на рецензування, перевірку на плагіат	
Попередній захист роботи на кафедрі	

6.Дата видачі завдання_____

Зав. кафедри

Керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Студент

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М.

	<p>Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
<p>Чотири і Більше авторів</p>	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
<p>Автор(и) та редактор(и)/ упорядники</p>	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук.ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
<p>Без автора</p>	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / підзаг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук.пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
<p style="text-align: center;">Багатотомні видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення/ заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
<p style="text-align: center;">Автореферати дисертацій</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд.

	<p>юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики :автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації :автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Грінарівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Конституція України :офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця :затв. наказом Нац. агентства</p>

	України з питань Держ. Служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i> . 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. Архів вищ. Органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль :Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков :ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр«Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ :Держспоживстандарт України, 2006.

	<p>181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ :Мін економ розвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец.ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат.вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. Культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів :Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності :бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ;Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш :біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університеті мені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук.ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці :Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків :Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ :Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: КНИГИ	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буттявченого</i> : зб. наук.пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p>

	<p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с екологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ (ТЕЗИ, ДОПОВІДІ)</p>	<p>1. Антонович М. Жертви геноциді першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіа культури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіа освіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ДОВІДКОВОГО</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної ласності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна</p>

ВИДАННЯ	<p>організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірій М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПРОДОВЖУВАННЯ ВИДАННЯ	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ (ЖУРНАЛУ, ГАЗЕТИ)	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий</i></p>

	<p><i>електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>
--	--